

Котлова Л.О. Конфліктологічна компетентність у професійному становленні особистості / Л.О. Котлова // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : тези доп. ІХ між нар. наук.-прак. Конференції (Хмельницький, 9-10 листопада 2017 р.) / ред.кол.: Н.Г.Ничкало, М.Є.Скиба, В.О. Радкевич . – Хмельницький : ХНУ, 2017. – С. 116-117.

Котлова Л.О.,

кандидат психологічних наук, доцент
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ

Закінчуючи вищий навчальний заклад, випускник потрапляє в умови потенційно конфліктогенного професійного середовища, в якому має ефективно діяти, вирішуючи як власне фахові так і соціально-психологічні задачі.

Конфліктологічна компетентність як вид соціально-психологічної компетентності (Л.Г.Петровська) має забезпечити успішність вирішення фахівцем задач щодо управління конфліктом в процесі здійснення професійної діяльності та доцільного впливу на середовище своєї діяльності [1].

Усвідомлення того, що конфліктологічну компетентність можна і потрібно формувати в процесі підготовки спеціаліста, породжує завдання теоретичного, методичного і організаційного забезпечення конфліктологічної освіти. Слід визнати, що конфліктологічна компетентність не є новою компетентністю, а так чи інакше набувалася спеціалістом разом з досвідом роботи. Інша справа, що процес цей відбувався тривалий час, нецілеспрямовано і переважно методом спроб і помилок. Певним чином розвиток соціально-психологічної, зокрема і конфліктологічної компетентності відбувається в період навчання у ВНЗ на основі вирішення тих задач, які ставить перед студентом життя. Водночас

стихійність цього процесу має результатом різні рівні сформованості конфліктологічної компетентності у випускників і, відповідно, різну готовність до дій у конфліктогенному професійному середовищі. Зрозуміло, що низький рівень конфліктологічної компетентності може за певних умов загальмувати професійну кар'єру молодого спеціаліста, загострити внутрішньоособисті конфлікти, бути причиною стресів і розчарувань.

Формування конфліктологічної компетентності у майбутнього фахівця може здійснюватися, на нашу думку, чотирма взаємопов'язаними шляхами:

- 1) опанування конфліктологічних дисциплін;
- 2) розвиток соціально-психологічної компетентності в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін;
- 3) моделювання діяльності в конфліктогенному професійному середовищі в процесі викладання фахово-орієнтованих дисциплін;
- 4) засвоєння окремих конфліктологічних умінь в результаті вивчення загальноосвітніх дисциплін.

Таким чином, конфліктологічна готовність фахівця виконує функцію регулятивного (мотиваційного, емоційного, рефлексивного, вольового, екзистенційного) базису для орієнтовно-перетворюючої (конструктивної) конфліктологічної діяльності фахівця в ситуаціях виробничого конфлікту.

До показників сформованості конфліктологічної готовності відносять:

- 1) оптимальний вибір фахівцем конфліктної стратегії;
- 2) самоуправління негативними емоційними станами в конфліктній ситуації;
- 3) здатність до управління (впливу) опонентом професійного конфлікту в результаті рефлексивного самовизначення на основі конструктивної конфліктної позиції [2].

Як бачимо, сформованість конфліктологічної компетентності (наявність конфліктологічних знань; володіння соціальними технологіями профілактики, управління, мінімізації деструктивних форм конфлікту; володіння технологіями

психогієни і стресостійкості в конфліктах; дотримання професійно-етичного кодексу конфліктолога) вкрай потрібна сучасному фахівцеві для реалізації професійної діяльності.

Література

1. Петровская Л. А. К вопросу о природе конфликтной компетентности / Л.А. Петровская // Вестник Москов. ун-та. — Сер. 14. — Психология. — М.: Изд-во МГУ, 1997. — № 4. — С. 42 - 44.

2. Самсонова Н.В. Конфликтологическая культура специалиста и технология ее формирования в системе вузовского образования: Монография. / Н.В. Самсонова — Калининград: Изд-во КГУ, 2002. — 308 с.